

Genişletilmiş Özet

Giriş

Elektronik sigaralar, akciğerlere ultra ince parçacıklar, nikotin ve (genellikle) aromalardan oluşan bir aerosol ileten cihazlardır. Bu cihazlar sigaraların nikotin iletimini taklit etmek üzere tasarlanmışlardır. Tütünü yakarak nikotin aerosolü üreten sigaraların aksine, elektronik sigaralar bunu nikotin içeren bir sıvıya batırılmış bir fitili ısıtarak üretir. Elektronik sigaraların, tütünün yakılmasıyla ortaya çıkan zehirli yanma ürünlerinden kaçınmaları nedeniyle sigaralardan önemli ölçüde daha güvenli olduğu varsayılmaktadır.

Bu varsayım, elektronik sigaraların sigara içenlerin sigarayı bırakmaları için etkili bir yol olacağı ve gençleri cezbetmeyeceği varsayımlarıyla birleştiğinde, elektronik sigaraların 2006 yılında ticari pazarda ilk kez yer almasından bu yana yaygın bir şekilde desteklenmiştir. Bu varsayım ne yazık ki birçok kişi ve bazı sağlık otoriteleri tarafından kabul görmüştür.

Bulgu

Kasım 2023 itibariyle, elektronik sigaralarla ilgili yaklaşık 10.000 hakemli bilimsel makale yayınlanmıştır. Bu makaleler, elektronik sigaraların şimdiye kadar tahmin edilenden daha tehlikeli olduğunu, tüketici ürünü olarak elektronik sigaraların sigara içenlerin sigarayı bırakmalarına yardımcı olmadığını ve milyonlarca genci nikotin bağımlılığına sürüklediğini göstermektedir.

Sonuç

Elektronik sigaraların, düzenli sigara içenler için yanıcı sigaralara kıyasla önemli ölçüde daha az tehlikeli bir alternatif olarak zarar azaltmaya katkıda bulunacağı fikri, karşıt kanıtların yokluğunda kabul edilebilir olsa da artık mevcut olan kanıtlar, bu iyimser hipotezin yanlış olduğunu ortaya koymaktadır. Bilakis, her ne kadar geleneksel sigara kadar yüksek olmasa da elektronik sigaralar hala önemli sağlık riskleri taşımaktadır. Yetişkinler arasında yaygın olan ikili (dual) kullanım, yalnızca geleneksel sigara içmekten daha zararlıdır. Üstelik, tüketici ürünü olarak elektronik sigaralar, sigara içmeyi bırakma konusunda “tamamen geçiş” ile ilişkilendirilmektedir çünkü birçok elektronik sigara kullanıcısı sigara içmeye devam eder ve uzun vadede insanları sigara içmeye devam ettirmesi muhtemeldir. Nitekim, tüketici ürünleri olarak elektronik sigaraların insanların sigara içmeyi bırakmalarına yardımcı olamaması, özellikle sigara içenlere elektronik sigara sağlamanın onları sigaradan tamamen vazgeçmektense ikili kullanıcı haline getirme olasılığının daha yüksek olduğuna dair kanıtlar ışığında, sigaraya kıyasla nispi toksikliğini tartışmalı bir nokta haline getirmektedir. Sonuç olarak, elektronik sigaraların ulaşılabilirliği, muhtemelen zararı azaltmak yerine artırmıştır.

Elektronik sigaraların 2006 yılında yetişkinler tarafından kullanımına ilişkin umut vadeden öngörülerin gerçekleşmemesinin yanı sıra, elektronik sigaralar gerçekte piyasaya sürüldükleri şekliyle, nikotinli sigara kullanmaya başlama riski düşük olan milyonlarca gencin ilgisini çekerek tütün salgınını yaymış ve daha da kötü hale getirmiştir.

Elektronik sigaralar, tütün şirketlerinin 1980’lerin sonunda elektronik sigara ve benzeri “yeni” tütün ürünlerini geliştirmeye başladıklarında umdukları rolü oynamıştır; bu da sağlık açısından endişe duyan sigara tüketicilerinin tütün ürünlerini satın almayı bırakmalarını engellemektir. Ayrıca, çok uluslu tütün şirketlerinin kendilerini halk sağlık kurumları ve hükümetlerle iř birliği yapmaya değer sosyal sorumluluk sahibi şirketler olarak konumlandırma çabalarına da katkıda bulunmuştur, bu da endüstrinin finansal ve siyasi çıkarlarını korumayı kolaylaştıran bir durum yaratmaktadır.

Türkiye’nin de aralarında bulunduğu elektronik sigara ithalatını ve satışını yasaklayan ülkeler, elektronik sigara salgınını kontrol altına alma konusunda, elektronik sigaraya karşı daha serbest (laissez-faire) bir tutum benimseyen Amerika Birleşik Devletleri ve İngiltere gibi ülkelere kıyasla genel olarak daha başarılı olmuştur. Türkiye, nüfusunu elektronik sigaradan korumaya devam etmek için mevcut politikalarını sürdürmeli ve etkin bir şekilde uygulanmasını sağlamalıdır.